

Nói tiêu u bang nổ i đây, là nói vổ California, nổ i có nổ n kinh tổ lổ n thổ 8 thổ giổ i và bây giổ đã cổ n tiổ n, không trổ nổ i nhiổ u chi phí -- kổ tổ hôm Thổ Hai 2-2-2009, California bổ t đổ u ký nhiổ u giổ y nổ IOU, thay vì chi trổ bổ ng các chi phí u nhổ lổ thổ ng. Không chổ vổ i công quyổ n, mà thổ trổ ng viổ c làm các hẩng tổ tổ i tiêu u bang cũng bổ t ổ n.

Các công ty cổ nhổ và cổ trung đổng cổ a tổ i California là chuyổ n hổ ng ngày. Nhổ ng khi chúng ta nghe tổ i mổ t đổ công ty tổ ng có mổ t tổ ng nhổ bổ n vổ ng lổ i gổ p tai hoổ đổng cổ a thì mổ i giổ t mình: hóa ra đổ i sổ ng thổ c là vô thổ ng, nay có rổ i mai lổ i không. Nhổ công ty Circuit City tuổ n trổ c tuyên bổ đổ p tiổ m, và rổ i dân Quổ n Cam lổ i tổ i tìm mua các mổ t hàng phá giá trổ c khi các tiổ m naổ đổng cổ a.

Hẩy hình dung rổ ng, chúng ta đi vào thổ ng xá, ngổ qua ngổ lổ i, và chổ t thổ y trổ ng vổ ng nổ i mổ t vùng nào đó: vổ y là thêm mổ t con nhổ n rổ t trong thổ i khổ ng hoổ ng tài chánh. Nhổ ng chuyổ n này đẩng xổ y ra bình thổ ng rổ i, tổ i California.

Hay nhổ tiổ m bách hóa Macy's loan báo sổ cổ t giổ m 7,000 viổ c làm, khoổ ng 4% tổ ng nhổ lổ c nổ i đây. Con sổ này chổ là con sổ biổ u kiổ n trong bổ n tin đổ a ra thổ i, vì thổ c sổ Macy's vổ n đẩng tiổ n trình xóa bổ 1,900 viổ c làm trong giai đổ n tái cổ u trổ c. Không rổ có tiổ m Macy's nào đổng cổ a Quổ n Cam không. Bổ n thông cáo cổ a Macy's chổ nói là sổ đổng cổ a 11 cổ a tiổ m. Phổ thổ y, hình ổ nh Macy's đã gổ n liổ n vổ i đổ sổ các thổ ng xá Quổ n Cam, và nổ u tuổ n sau có thổ ng xá nào lổm vào mổ t khoổ ng, thì lổ i buổ n thêm mổ t chổ t. Cuổ c đổ i, mổ i biổ t là đổ y bổ t trổ c.

Cũng bổ t đổ u tổ hôm Thổ Hai 2-2-2009, vì lý do cổ n tiổ n mổ t, tiêu u bang California bổ t đổ u ngổ ng chi trổ 3.5 tổ đô la đổ i vổ i nhổ ng ngổ i chổ tiổ n hoàn thuổ , vổ i các công ty nhà thổ u làm hổ p đổ ng vổ i chính quyổ n tiổ u bang, vổ i các chính quyổ n cổ p quổ n và vổ i các sổ cung cổ p đổ ch vổ xã hổ i cho ngổ i tàn phổ . Thay vào các chi phí u tiổ n mổ t, tiêu u bang bổ t đổ u ký giổ y nổ IOU (IOU = tiêu u bang nổ quý vổ) đổ xác nhổ n rổ ng tiêu u bang không trổ nổ i, và sổ hoán đổ i giổ y nổ này sang tiổ n mổ t khi này có ngân sắch.

Đổ u bi thổ m cổ a tình hình này là khi ngổ ng chi trổ tiổ n cho các đổ ch vổ trổ cổ p ngổ i tàn phổ . Nổ u ngổ i có thân nhổ, vổ nhổ vổ bà con, gia đẩnh trong khi tiêu u bang còn nổ tiổ n, đổ chổ tổ i khi tiêu u bang có tiổ n chi trổ ... nhổ ng còn đổ i vổ i ngổ i không có thân nhổ bà con đổ nổ ng tổ a tổ m thổ i thì sao?

Tình hình bị thám. Garin Casaleggio, phát ngôn nhân văn phòng Táng áy Viên kiám Soát John Chiang, nói, “Mái ngái bát đáu bá thiát hái tá hôm nay.”

Cùng bá chán laá là khoán 515 triáu đô tián tiáu bang California chi trá cho các công ty nhà thầu làm theo háp đáng, và khoán 280 triáu đô tián trá giúp nháng ngái phá tát. Mát sá nhà sá trá giúp xã hái khác cũng đang phái chá hàng trăm triáu đô la. Nên tháy ráng tái California, nhu cáu trá giúp xã hội lái tăng. Sá dân California lãnh phiáu thác phám (food stamp) tăng 13.8% trong năm tính tái tháng 9-2008, trong khi sá gia đình lãnh trá cáp tián mát tá cháng tránh welfare CalWORKS tăng 5.9%.

Cũng cán ghi nhán ráng, không phái cá khai thát nghiáp là đác tiáu bang chi trá tián trá cáp thát nghiáp. Tián này rát nhiáu khi bá trá ngá vì lý do nào đó. Có thá là vì bán đán đán không đá đá. Có thá là vì giáy tá nào đó trá ngái. Nháng báy giá lý do tháng nhát là sá láng công chác đá làm các hásá cho công quyán đã bá giám. Nghĩa là không đá ngái náa, trong khi sá láng hásá chá giaá quyát cá cháng chát. Thá đá, mái tháng trác, Hái Đáng Giám Sát Quán Cam đã cát hán 250 nhân viên Sá Xã hái Quán Cam, nghĩa là hásá xin trá cáp xã hộá sá bá trá cáu xét, vì ngái làm ít hán.

Táng tá, bán tin UPI cho biát hián có hàng chác ngàn ngái dân California có đán xin tián thát nghiáp bá trì hoãn trong viác khiáu kián. áy ban cáu xét hásá khiáu kián vá tián thát nghiáp California đã bá trán ngáp vì sá láng công nhân mát viác, và vì lý do nào đó mà đán thát nghiáp xin trá cáp có thá sá nhiáu tái 450\$/tuán cáa há đã bá Sá Phát Trián Nhân Đáng California bác bá, theo bán tin cáa báo Los Angeles Times hôm Thá Hai.

Tiáu bang California cáu xét các đán xin tián thát nghiáp trá tái phát ghát: haá nhìn con sá này, Bá Lao Đáng Liên Bang Hoa Ká khám phá ráng cháa tái 4% các hásá khiáu kián tián thát nghiáp á California đác xét đáng thái hán. Thá nào là đáng thái hán? Bá Lao Đáng nói, đán náp 30 ngá là páaá xét, thá mái đáng thái hán. Câu hái là: náu trá hán, không cáp tián thát nghiáp, thì làm sao mua xăng đá lái xe lên Sá náp đán khiáu kián tiáp?

Báo Los Angeles Times nói ráng, tính tái ngày 23-1-2009, có hán 68,000 đán khiáu kián xin tián thát nghiáp á California ván còn nám chá xét. Nghĩa là, khoáng 7 sá đoàn thát nghiáp bá trá ngái hásá.

Nh&#ng ng&#i ch&# trích Th&#ng Đ&c Arnold Schwarzenegger nói r&#ng chính quy&#n n&#u bang California không có đ&# nhân s&# đ&# c&#u xét các h&# s&# khi&#u ki&#n t&#n th&#t nghi&#p này. T&#i sao nh&# th&#? Hay là các công ch&#c ng&#i xét h&# s&# đã cũng đã b&# c&#t gi&#m, đ&# r&#i h&# la&# ra x&#p hàng đ&# n&#p đ&#n xin t&#n th&#t nghi&#p.

Không ch&# nói v&# ng&#i i&#n tu&#i. T&#i ngay nh&# các sinh viên cũng th&#m. B&#n tin c&#a báo Pacific Coast Business Times hôm 31-1-2009 nói r&#ng các sinh viên t&#t nghi&#p đ&# h&#c kinh doanh t&#i California cũng th&#m.

Thí d&#, nh&# California Polytechnic State University, San Luis Obispo, bình th&#ng m&#i tam cá nguy&#t m&# h&#i ch&# vi&#c làm, là có 180 công ty t&#i tham đ&#. Nh&#ng k&# m&# h&#i ch&# vi&#c làm mùa đông na&#, vào hai ngày 28 và 29-1-2009 v&#a qua, ch&# còn có 130 công ty ghi tên tham đ&#.

V&#y đó, ai cũng co c&#m c&#. Đ&#ng là m&#t th&#i kh&#ng ho&#ng cho California. Nh&#ng hãy nghĩ r&#ng, c&# th&# gi&#i cũng đ&#ng nh&# th&#. Cái th&#i nó nh&# th&#. Đ&#nh ch&#u, mà ch&#.